

3. ročník / 1. číslo / šk. rok 2020/2021

KATECHÉTA

ČASOPIS PRE KATECHÉTOV
A UČITEĽOV NÁBOŽENSTVA
BRATISLAVSKEJ ARCIDIECÉZY

"TVOJE SLOVO JE SVETLO
PRE MOJE NOHY
A POCHODEŇ
NA MOJICH CHODNÍKOCH"

Ž 119,105

KATECHÉTA

Časopis pre katechétov a učiteľov náboženstva Bratislavskej arcidiecézy

Vydáva: Diecézny katechetický úrad Bratislavskej arcidiecézy, Špitálska 7, Bratislava.
Vydané pre vnútornú potrebu ako občasník, v elektronickej podobe.

Zodpovedný redaktor: Mgr. Ján Kliment

Redakčná rada: RNDr. Imrich Bogár, Mgr. Andrea Lengyelová, Mgr. Martina Šipošová

Foto v článkoch: www.pixabay.com

NÁJDETE NÁS:

Špitálska 7
814 92 Bratislava 1
tel: 02 572 00 653
e-mail: dku@abuba.sk

www.dku.abuba.sk

NAPÍŠTE NÁM:

e-mail: dku@abuba.sk

KOREŠPONDENČNÁ ADRESA:

Rímskokatolícka cirkev
Bratislavská arcidiecéza
Diecézny katechetický úrad
Špitálska 7, 814 92
Bratislava 1

OBSAH

s. 4

ÚVODNÍK

Mgr. Ján Kliment, riaditeľ Diecézneho katechetického úradu Bratislavskej arcidiecézy

s. 5

HOMÍLIA OTCA BISKUPA MONS. JOZEFA HAĽKA

Homília otca biskupa počas svätej omše na Veni Sancte v Dóme svätého Martina

s. 8

PRÍHOVOR

Príhovor otca biskupa Mons. Jozefa Haľka na Veni Sancte, 27. 8. 2020

s. 10

KATECHÉZA VO FARNOSTI

ODPOR, BUĎ VÍTANÝ- CESTA PRAVOSTI KREŠŤANSKÉHO VODCU

s. 13

FORMAČNÝ ROK "S BOŽÍM SLOVOM"

METÓDA VÄSTERÅS

Inšpirácia k poznávaniu Svätého písma

s. 14

AKTUALITY

Aktuálne informácie o pripravovaných aktivitách pre katechétov a učiteľov náboženstva

ÚVODNÍK

*Mgr. Ján Kliment, riaditeľ
Diecézneho katechetického
úradu Bratislavskej arcidiecézy*

Milí katechéti, učiteľia náboženstva, spolupracovníci a priaznivci!

Z rozhodnutia otca arcibiskupa som bol poverený viesť Diecézny katechetický úrad v Bratislave od 1. júla 2020. Po dvanástich rokoch skončil v službe riaditeľa DKÚ otec Jozef Adamkovič, ktorý tento úrad vybudoval. Úprimne mu ďakujem za všetko, čo urobil v oblasti katechizácie v našej arcidiecéze a v novom pôsobisku mu želám - verím, že spolu s vami všetkými - veľa dobrých nápadov a múdrych rozhodnutí, samozrejme podporené Božím požehnaním.

Kladiem si otázku, aké výzvy pred nami stoja. Je ich niekoľko. Máme nedostatok učiteľov náboženstva. Vo veku 60 rokov a viac nám učí vyše 30 učiteľov, ktorí pomaly pôjdu do dôchodku a nemá ich kto nahradiť. V tejto súvislosti som oslovil Kolégium Antona Neuwirtha, Spoločenstva Ladislava Hanusa a ďalších. Prosím do budúcnosti o pomoc aj vás, ktorí už učíte. Ak poznáte kvalitných ľudí, ktorí majú aspoň pedagogické vzdelanie, usporiadanú rodinnú situáciu a praktizujú katolícku vieru, budú vítaní! Oslovte ich, prípadne nám dajte tipy.

Veľkou výzvou je aj overovanie nového kurikula predmetu náboženská výchova na školách, ktoré bolo schválené Konferenciou biskupov Slovenska dňa 10. marca 2020 a najbližšie dva roky ho budeme testovať, aby potom mohlo byť uvedené do praxe. Týmto ďakujem všetkým školám resp. učiteľom náboženstva, ktorí sa podujali na overovací proces a v spolupráci s metodičkou DKÚ Andreou Lengyelovou pracujú na tomto projekte.

Ďalšiu výzvu predstavuje nové Direktórium pre katechizáciu. Pápežská rada na podporu novej evanjelizácie ho prezentovala na tlačovej konferencii dňa 25. júna 2020 v Ríme. Pracovné preklady príspevkov zo spomínanej tlačovky máme na našej webovej stránke. Pracuje sa na slovenskom preklade tohto dokumentu a keď bude hotový, určite ho predstavíme na metodickom dni, pretože na DKÚ chceme byť aktuálni a zaujímame sa o to, aké podnety pre katechizáciu nám dáva Cirkev.

Koniec septembra 2020 znamená aj koniec Roka Božieho Slova. Ale Božie slovo bude stále živé a účinné! Ono vždy bude predstavovať nevyčerpatel'ný zdroj inšpirácie.

Preto sme sa rozhodli, že formačný rok 2020/2021 bude „S Božím slovom“. Oslovil som bibliстов, ktorí pripravujú formačné prednášky pre tento školský rok. Tie najskôr odznejú na rekolekciách učiteľov náboženstva so školským dekanom a následne budú publikované na stránkach tohto časopisu resp. na našej webovej stránke.

Byť katechétom a učiteľom náboženstva znamená podieľať sa na formácii našej mládeže podľa Ježišovho učenia. To je vážna a vznešená úloha. Ďakujem, že ste sa na to podujali, a želám si, aby sme boli otvorení pre podnety Ducha Svätého.

HOMÍLIA OTCA BISKUPA MONS. JOZEFA HAĽKA NA VENI SANCTE

Mons. Jozef Haľko, pomocný biskup

Milí bratia a sestry,
ak by sme mali do jednej vety zhrnúť odkaz dnešného evanjelia „Kedy príde Pán?“, odpoveď je: „Práve teraz.“ Nie je to o minulosti, nie je to o budúcnosti, nie je to o termínoch, veštách a o astrológii, ale je to o živej viere, že Ježiš práve prichádza. Je tu, živo a účinne prítomný. Ak by sme tomuto neverili a nevyznávali to, tak by sa naša prítomná chvíľa rozriedila medzi to, čo bolo a to, čo bude. Alebo ako hovorí jedno prirovnanie: dve dievčatá sa bili o bábiku a ona sa roztrhla a nebolo z nej nič. Jedno dievčatko je naša minulosť, druhé je naša budúcnosť a bábika je naša prítomnosť, z ktorej nič nezostane. Ale uvedomiť si, prijať a veriť, že v každej jednej chvíli nášho života, vrátane tých chvíľ, keď stojíme v triede pred žiakmi náboženskej výchovy, nám dodáva obrovskú silu a nádej, kde sa vlastne stretávajú tri momenty: konkrétna situácia, môj vklad a Božie pôsobenie.

Som ten, kto tú konkrétnu situáciu tej triedy, žiakov, skúšania, výkladu, neochoty počúvať, neschopnosti utíšiť nesie, a som tam ako ten, kto je pod lúčom aktuálneho Božieho pôsobenia. Preto to prvé, čo by som vám chcel dnes z dnešného evanjelia odovzdať, je toto: verte, že Boh vníma srdce katechéty, aby žiakom sprostredkoval pravdy o viere, o Bohu, o svete, človeku, Cirkvi a hodnoty, ktoré budú celý život niesť v sebe.

Je to šité na mieru, aktuálny lúč Ducha Svätého pre konkrétnu situáciu, konkrétnych žiakov a konkrétneho katechéty. Je to Duch Tvorivý, ktorý má pre konkrétnu situáciu konkrétne svetlo. Aby ten žiak odchádzal z triedy o niečo bohatší, bohatší o pozitívnu skúsenosť.

BOH VNÍMA SRDCE KATECHÉTU, ABY ŽIAKOM SPROSTREDKOVAL PRAVDY A HODNOTY, KTORÉ BUDÚ CELÝ ŽIVOT NIESTĚ V SEBE.

Pokladám za symbolické, že dnešné stretnutie, v rámci ktorého spievame VENI SANCTE, prežívame v deň, keď si svätá Cirkev pripomína sv. Moniku - ženu, matku, manželku s osobitnou skúsenosťou. Modlila sa za obrátenie svojho syna a on sa stal jedným z najväčších svätcov celých dejín Ježišovej Cirkvi. Svätý Augustín bol a je naozaj ten, ktorého najčastejšie citujú rôzne teologické práce dodnes. Žil na začiatku prvých storočí kresťanskej éry a to, čo povedal a napísal, citujú rôzne teologické práce dodnes, dokonca aj vo svetských filozofických slovníkoch. Na pozadí Augustína bola Monika, jeho matka, ktorá sa za neho modlila.

Predstavme si muža, ktorý stojí vzadu v kostole. Dostalo sa nám do uší, že má ženu, ktorá nie je jeho manželkou, má nemanželského syna. Stojí vzadu v kostole na kázni svätého Ambróza. Hovorí sa, že sa nechodí modliť, ale počúvať rétoriku Ambrózových homílií. Možno by sme mali

tendenciu povedať: „Čo tu tento chlap chce?“. Ale to je ten istý Augustín. Len v inej fáze svojho života. Povedali by sme: „Čo tu hľadá tento človek, s takouto pochybnou povestou? S takouto pochybnou motiváciou?“

Ale kdesi bola Monika, ktorá sa už vtedy za neho modlila, prosila, aby jej syn našiel os svojho života. A takto možno niekedy stojíme aj my pred tými žiakmi, ktorí chodia na náboženstvo. Možno máte tú skúsenosť, že vám niekedy napadne: „Čo bude z tohto dieťaťa, z tohto chlapca, z tohto dievčaťa, ktoré na náboženstve nedáva pozor, robí si svoje, je tam ako keby z donútenia?“

To je ten Augustín vzadu v kostole, za ktorého sa jeho katechéta modlí. Ani ten najignorantskejší žiak nie je hluchý. Čo poviete, čo vyžarujete zo srdca z vášho prístupu na hodinách, sa v ňom nejakým spôsobom ukladá.

Žijeme v dobe tzv. rýchlej návratnosti. Niečo urobím a hneď mám efekt. Aj reklamy nám to podsúvajú ako dobré, „cool“ a „in“ je všetko, čo urobím a hneď je z toho nejaký výsledok. Hodím mincu a hneď je z toho nejaký výsledok. Automat - hodím mincu a vypadne mi lístok. Hodím mincu a vypadne mi cola, hodím mincu a vypadne mi akýkoľvek produkt.

Aj tu nám hovorí Monika: „Ludia, veď ja som sa za svojho syna modlila skoro 20 rokov!“ Prečo už po troch rokoch nepovedala, že to viac nemá cenu, že tento jej syn je beznádejný prípad. Niekedy to počuť. „Toto dieťa je beznádejný prípad.“ Lenže ako môžeme v nedeľu vyznávať, že veríme v Boha Otca všemohúceho, ako by sme mohli spievať „Príď, Duchu Svätý Tvorivý“, čiže živý tu a teraz prítomný, účinný, a zároveň o komkoľvek povedať, že je beznádejný prípad? Pre veriaceho kresťana žiaden človek nie je beznádejný prípad! Ani pravý lotor na kríži nie je beznádejný prípad. To je to druhé, čo nás učí svätá Monika. Modliť sa s vierou.

Modliť sa vytrvalo zo dňa na deň s vierou, že všetko je v Božích rukách.

OKREM TOHO, ČO DETI NAUČÍME AKO VEDOMOSŤ, JE NIEČO, ČO V DIEŤATI OSTÁVA NA CELÝ ŽIVOT, A SÍCE, AKÝ KATECHÉTA BOL, ČO VYŽAROVAL.

A to tretie, čomu nás Monika učí zo svojej podstaty, identity, že miluje ako matka. Áno, žiada sa, aby katechéta mal rád tých, ktorých učí, bez výnimky všetkých.

Potom si poviete: „Otče, to sa ľahko povie na stretnutí katechéto, v kostole, keď sme všetci v chráme, keď všetci počúvame a sústredíme sa. Keby ste prišli do tej triedy a dennodenne by ste tam mali chodiť, nie je to vždy jednoduché“. Tieto dramatické situácie sú zrejme ojedinelé, ale schválne opisujem tie, lebo od nich sa potom odvíjajú všetky ostatné. Mať rád tých, ktorých vyučujem. Láskou, ktorá nie je podmienená tým, kto aký je, ale láskou, ktorá je podmienená Ježišovou láskou. Pretože okrem toho, čo deti naučíme ako vedomosť, je niečo, čo v tom dieťati ostáva na celý život, a síce, aký katechéta bol, čo vyžaroval.

Lebo ak vyučovanie vedomostí, prehlbovanie viery, zdravá rovnováha medzi impulzami pre emócie a pre ratio je ponorená do atmosféry nepodmienennej, dobroprajnej, otvorenej, tvorivej láskavosti, tak je tu veľká šanca, že možno až na smrteľnej posteli, ale určite hneď u väčšiny prípadov je to niečo, čo prehlbuje túžbu stretnúť zdroj tejto lásky, ktorou je Ježiš Kristus, náš Pán, náš Spasiteľ, náš Vykupiteľ. Za niekoľko chvíľ vám, drahí

bratia a sestry, zdvihneme pred oči premenenú, rozlomenú Eucharistiu, rozlomený eucharistický chlieb. A vy poviete „Amen“, keď pôjdete prijímať. Vtedy Ježišovi hovoríte: „Pane, vstúp do môjho vnútra. Pane, naplň ma svojím svetlom. Pane, naplň ma svojou láskou, trpezlivosťou, dobrotou, aby to, čo prijmem od teba, aby som aj ja vyžaroval tam, kde to bude potrebné v škole.“

Preto chodíte, bratia a sestry, katechéti, na duchovné cvičenia, preto máte metodické dni, preto sa o vás aktívne zaujímajú školskí dekaní, farári, arcidiecézny katechetický úrad. Nás zaujíma, ako žijete, ako sa vám darí. Nám nie je jedno, v akých podmienkach a čomu musíte čeliť pri vašej každodennej práci. A preto veľká vďaka za vaše nasadenie v prvej línii boja o dušu mladej generácie. Samozrejme sú tu rodičia, je tu farské spoločenstvo. Samozrejme, je tu zodpovednosť krstných rodičov. Ale sú tu tí, ktorí pravidelne predstupujete pred mladých ľudí, aby ste im tiež prispeli k tomu, aby ich viera bola hlboká, zrelá a aktívna. V aktívnej, živej viere, ktorá prežíva Božiu prítomnosť a chce byť predĺženou rukou Boha v každodennom živote. O toto prosme Pána, keď ho prijmeme v Eucharistii, aby sme po bohoslužbe slova a bohoslužbe Eucharistie potom v tej bohoslužbe každodenného života mohli odovzdávať to, čo najviac komukoľvek môžeme dať: živú vieru, živého Ježiša Krista.

Vždy pod ochranným plášťom a na orodovanie našej nebeskej Matky, Panny Márie, Matky všetkých katechetov. Nech je pochválený Pán Ježiš Kristus..

AKTUALITY

TERMÍNY METODICKÝCH DNÍ V ŠK. ROKU 2020/2021

10. 11. 2020 (utorok)

Predstavenie pracovného zošita
pre 1. ročník ZŠ

Mgr. Daniela Balážová

Zástupná modlitba

ThLic. Jozef Vadkerti

13. 2. 2020 (sobota)

Ako predstaviteľ Dekalóg
dospievajúcej mládeži

ICLic. Mgr. Jozef Slivoň, SDB

Masmédiá a mládež

ThLic. Ladislav Šranko PhD.

12. 5. 2020 (streda)

Inkvizícia

Doc. PhDr. Miroslav Kamenický PhD.

Krotitelia displejov

Slávka Kubíková

**METODICKÉ DNI SA
USKUTOČNIA V
ZÁVISLOSTI OD
AKTUÁLNEJ SITUÁCIE
SÚVISIACEJ
S PANDÉMIOU COVID-19.**

PRÍHOVOR OTCA BISKUPA JOZEFA HAĽKA NA VENI SANCTE

Mons. Jozef Haľko, pomocný biskup

Milí bratia a sestry, katechéti, pokiaľ ide o diagnózu modernej doby, a vy viete, že žiaci a mládež nasávajú zo svojho prostredia ako špongia všetko, čo sa okolo nich odohráva, je tu postupné spochybňovanie a riedenie základných postojov Kristovej Cirkvi voči určitým bioetickým témam. Vychádzam z relatívne čerstvej skúsenosti návštevy v jednej katolíckej rodine, kde je, povedal by som, ideálny typ výchovy v tom zmysle slova, že rodičia dlhodobo žijú vo vernom manželstve a obaja sú praktizujúci katolíci. Deti vychovávajú v katolíckej viere, a predsa som bol svedkom diskusie jedného z detí tejto rodiny o tzv. dúhovej problematike. Mladý človek, jedno z tých detí, zaujímalo odlišný postoj ako jeho rodičia. Chcem tým povedať, že ešte aj z prostredia, kde by sa to nepredpokladalo, dieťa odchádzajúce mimo rodinu dostane sa do veľkého sveta a príde s názormi, ktoré neladia s tým, akú dostalo výchovu. Určite v tom nie je zlá vôľa alebo potreba vzdoru. Ale uvedomil som si, ako veľmi ľahko sa môže stať, že niekto veľmi rýchlo naletí dúhovej propagande, ktorej sme teraz svedkami. Tu treba dve veci: ak máte dialogickú časť hodiny, môžete sa stretnúť s takýmito názormi. Treba povedať to, čo povedal pápež František pri jednej príležitosti. Mnohí citujú najrôznejšie vety pápeža Františka, polo - vety vytrhnuté z kontextu.

Je však jeden citát, ktorý je zásadný. Pri istej príležitosti povedal: „Platí všetko, čo je v Katechizme katolíckej cirkvi!“

Keď sa vás bude niekto pýtať, čo povedal pápež František, ako to myslel; ktovie, či sa náuka Cirkvi nejako neposúva, nemení, povedzte, že pápež František povedal: „Platí všetko, čo je v Katechizme katolíckej cirkvi!“

V tematike homosexuality, resp. homomanželstiev, čo je nezmysel už v samotnom termíne, je treba k tomuto zaujať jednoznačne jasné katolícke stanovisko tak, ako je uvedené v Katechizme katolíckej cirkvi. Toto si žiada dva základné postoje - láska v pravde a pravda v láske. Ak chceme byť našim mladým priateľom nablízku, ktorí sú v puberte, ktorí prechádzajú hormonálnymi búrkami, čo je prirodzené ich veku, potrebujú jasnosť v postojoch a láskavosť v postojoch. Láskavosť neznamená, že budeme riediť pravdu, a jasná pravda neznamená, že nebudeme dostatočne láskaví. Toto je kombinácia, ktorú nám naozaj môže dať len Duch Svätý - v konkrétnej situácii a v konkrétnom rozporení.

ABY NÁS CHARAKTERIZOVALI DVA POSTOJE - LÁSKA V PRAVDE A PRAVDA V LÁSKE... JASNOŠŤ A LÁSKAVOSŤ V POSTOJOCH

Druhá problematika, ktorej by som sa rád dotkol, je, že sme pod veľkým atakom emocionalizmu. Pravda je to, čo cítim. Správne je konať podľa toho, ako to práve cítim. Lenže my vieme, že keby sme naše ľudské vzťahy regulovali podľa toho, čo práve cítime,

potom kde je rozmer askézy, seba-premáhania, lásky, ktorá sa obetuje? Čiže na nejakej úrovni sa mi nechce, ja to tak cítim, ale na úrovni svedomia, na úrovni evanjeliovej výzvy, seba-prekročenia sa mi chce aj napriek tomu, že sa mi nechce.

Zrejme máte žiakov, ktorí chodia v čiernom oblečení so špeciálnym vymalovaním tváre. Ich mottom je: „Odovzdaj sa svojim pocitom, odovzdaj sa svojim emóciám, nechaj sa nimi viesť.“ Je to veľmi vábne, príťažlivé, ale je to diabolsky rozkladné. Pretože Boh dal človeku emocionálnu dimenziu, ale dal mu aj rozum na to, aby mohol zvážiť, čo je a čo nie je správne. Pri zážitkovom vyučovaní treba pripraviť nejaký zážitok, nejaký obraz - to je v poriadku, to nemôžeme vynechať. Je však dôležité, aby si deti odniesli nielen pekný zážitok, ale aj vedomosť v zmysle „Viem, komu som uveril.“ (2 Tim 1, 12) Žiadajme, aby katechizované deti mali vedomosti, ale tiež aby vedeli, prečo veria tomu, čomu veria. Samozrejme na úrovni ich veku, na úrovni ich chápania.

Nedávno som na Facebooku dostal také odozvy: „Pán biskup, vy žijete z našich peňazí.“ Téma odluky Cirkvi od štátu, to je téma, ktorá bude rezonovať a kde naša mládež nie je zorientovaná. Podsúva sa im, že štát platí Cirkev. V relácii Večera s Havranom (z roku 2015) otec arcibiskup jasne niekoľkokrát vyjadril, že to, čo od štátu dostávame, nie je láskavosť štátu, keď nám platí. Štát nám iba vracia, čo nám zobral. Peniaze, ktoré dostáva Cirkev od štátu, sú vrátením (splácaním) pôžičky, nie darom pre Cirkev. Odluka Cirkvi od štátu je otázka, ktorú si treba klásť aj na inej úrovni. Štát má 5 000 000 obyvateľov a 3 000 000 katolíkov a ďalšie desaťtisíce a státisíce veriacich iných cirkví a náboženských spoločností.

Čo vlastne na individuálnej úrovni znamená odluka štátu od cirkvi? Ako môžu byť občan a jeho viera odlúčené? Ved' ten lekár, inžinier, učiteľ, robotník sa v kostole dozvedia, že majú byť poctiví, láskaví,

zodpovední vo vzťahoch. Tí, ktorí sa modlia, ktorí žijú duchovný život, ktorí počúvajú evanjelium od 2 500 kňazov na Slovensku, v 20 000 obciach (farnosti a filiálky), všade počúvajú o tom, ako byť dobrým aj v občianskom živote. Ak nemôžeme odlúčiť dušu od tela, ako môžeme odlúčiť Cirkev od štátu, keď Cirkev je svojím spôsobom dušou štátu? Aj toto je tématika, ktorej sa zrejme dotknete v otázkach, ktoré vám budú školáci klásť.

Posledné, čo by som vám rád povedal, je to, že sme kresťania katolíci, a nie je absolútne žiadny dôvod na komplex, aby sme sa hanbili za chyby Cirkvi. Svätý Ján Pavol II., ktorý na tomto mieste meditoval a modlil sa (Dóm sv. Martina), apeloval na jednotlivé segmenty spoločnosti: Žite zodpovedne svoju vieru a nehanbite sa za svoju vieru! To, že vy ste katechéti Katolíckej cirkvi, nie je hanba. Práveže je to veľké poslanie, veľké poverenie a veľká dôvera, ktorú dostávate zo strany biskupa, lebo ste jeho vyslancami v prvej línii zápasu o dušu mladého človeka. Pápež Ján Pavol II. nikdy nehovoril o chybách Cirkvi; vždy hovoril o chybách, ktoré urobili jednotliví synovia a dcéry Cirkvi. Nie Cirkev ako celok robí chyby, pretože neexistuje kolektívna vina. A preto neexistuje ani dôvod pre pocit, že keď som členom Katolíckej cirkvi, tak som odsúdený na diskrimináciu.

Rád by som vás povzbudil, že dielo, ktoré spoločne robíme, je veľké a vznešené; je požehnané, je o mladých ľuďoch, ktorí vás budú nosiť počas celého svojho života vo svojom srdci. Všetko, čo im odovzdáte, budú si niesť so sebou. A vstupujete aj do toho, ako budú chápať zmysel svojho života.

**DIELO, KTORÉ
SPOLOČNE ROBÍME, JE
VEĽKÉ A VZNEŠENÉ, JE
POŽEHNANÉ.**

KATECHÉZA VO FARNOSTI

ODPOR BUĎ VÍTANÝ - CESTA PRAVOSTI KREŠŤANSKÉHO VODCU

Tieto myšlienky sú venované všetkým, ktorí sú povolani do neľahkej roly, pretože im bola zverená krehkosť ľudských duší; tým, ktorí vnímajú, že oni sami sú ešte krehkejší, keď majú viesť, sprevádzať, udávať smer, rozhodovať sa, rozlišovať, keď do ich služby prichádzajú skúšky, ťažkosti. V životoch vodcov majú totiž miesto odpor, ťažké podmienky, rôzne súženia, samota, nepochopenie...

Nehemiášov príbeh biblického vodcu z Knihy Nehemiáš nám môže byť inšpiráciou a povzbudením v tom, ako Nehemiáš naplnil poslanie vodcu, ako prekonával skúšky, odpor, ktorým boli ťažkosti, spojené s vykonávaním jeho poslania horlivého vodcu, služobníka Boha aj izraelského ľudu.

Žiadna iná skúška nepovie o vodcovských schopnostiach viac, než skúška kladenia odporu. Jeho tlak dokáže kresťanského vodcu úplne položiť alebo zbaviť odvahy k tomu, aby pokračoval ďalej. Niektorý vodca v prípade odporu zasa stavia okolo seba zákopy, aby zasieval smrteľné výstrely. Útočí, bojuje.

Vodcovské schopnosti proroka Nehemiáša sa nikde inde neprejavili lepšie, než práve v spôsobe, akým sa dokázal vyrovnávať s odporom. Prekážky však najprv musel rozpoznať, aby ich mohol odstrániť.

Aké pasce číhali na proroka Nehemiáša?

- aby sa rozptýlil, zanedbal prácu a strácal čas vyjednávaním: „Preto len príď, aby sme sa poradili spolu!“ (Neh 6, 7)
- aby sa nechal zastrašiť: „Náramne sa rozrdili a sprisahali, že pôjdu do útoku a vyvolajú zmätok.“ (Neh 4, 1-2)
- aby urobil kompromis: „Štyri razy posielali ku mne takým istým spôsobom a ja som im vždy odpovedal ako prv.“ (Neh 6, 4)
- aby prepadol strachu a zbavil sa odvahy: „Utekal by vari niekto taký, ako som ja? Nejdem!“ (Neh 6, 11)

Pozitíva odporu

- odpor ma ako vodcu núti koncentrovať sa na víziu, ktorú mám od Pána, preto čím väčší odpor, tým väčšia koncentrácia
- vízia je od Pána - nie je moja. To znamená, že sa naplní. Ja, ako vodca, som len v službe vízie.
- odpor pomáha vytrvať vo vodcovstve
- rozvíja pastoračný potenciál
- je to úžasný priestor rastu, dáva milosť rozvíjať život viery, nádeje a lásky, rastie moja svätosť

Odpor poukazuje na slabé stránky vodcu. Je dobré poznať ich, aby si mal možnosť prosiť Pána, nech ti niekoho pošle na pomoc. Lebo dobrí vodcovia sú pokorní, vedia prijímať,

deliť sa, nie sú žiadni workoholici. Tvrdo pracujú, ale nenechávajú sa prácou spútať. Práca ich nedesí a rovnako sa neboja poveriť na jej vykonanie niekoho iného. Dobrý vodca považuje prácu za spôsob, akým dosiahnuť stanovený cieľ. Hodnota práce sa nemeria postavením ľudí, ktorí ju vykonávajú. Každá práca má svoj význam podľa toho, ako je nevyhnutná k dosiahnutiu cieľa. Týmto cieľom je v Nehemiášovom príbehu možnosť obrany Jeruzalema a on k tomuto dosiahnutiu rozdelil prácu medzi ostatných a zároveň sám sa do nej zapojil. „Ešte aj pri oprave múru som priložil ruku k dielu. Všetci moji služobníci chodili na stavbu“ (Neh 5, 16)

Odpor = škola odvahy

Podobne, ako prorok Nehemiáš, možno aj ty prežívaš dni, v ktorých svojimi rozhodnutiami a činmi musíš prejavíť odvalu. Byť skutočne odvážny však neznamená vôbec sa nebáť, ale robiť to, čo chce Boh. Napriek obavám, zraneniam a rozrušeniu. Škola odvahy, ktorú prináša život sám, je veľmi náročná. V životoch vodcov majú totiž miesto odpor, ťažké podmienky, súženia, samota, nepochopenie. Niektorí študenti v škole odvahy sa ľahko vzdávajú, pretože lekcie sú veľmi tvrdé a oni nie sú si vedomí ich hodnoty. Každému študentovi je však pre rozhovor k dispozícii sám Riaditeľ. Stačí iba zaklopať a vstúpiť do Jeho kancelárie.

**BYŤ SKUTOČNE
ODVÁŽNY
NEZNAMENÁ VÔBEC
SA NEBÁŤ, ALE ROBIŤ
TO, ČO CHCE BOH.
NAPRIEK OBAVÁM,
ZRANENIAM A
ROZRUŠENIU.**

Nehemiášová reakcia na agresívny odpor

- modlitba, modlitba, modlitba: „No my sme sa modlievali k svojmu Bohu a postavili sme proti nim stráž.“ (Neh 4, 3)
- zodpovednosť za ľudí, ktorí sú mu zverení: „Pamätajte na veľkého a hrozného Pána a bojujte za svojich synov, za svoje dcéry, za svoje manželky a za svoje domy!“ (Neh 4, 8)
- odhodlanie vykročiť: „NEBOJTE SA ICH!“ (Neh 4, 8)
- orientácia na pôvod vízie: „Poznali, že toto dielo sa dokonalo vďaka nášmu Bohu.“ (Neh 6, 16)
- strach, strata, paralýza okolia sú spojené s každou zmenou, s každým novým napĺňaním vízie; komunikácia, dôvera zmenšia strach, paralýzu alebo stratu: „Náš Boh bude za nás bojovať!“ (Neh 4, 15)
- Nehemiáš sa vie deliť s druhými a prejavuje s nimi solidaritu: „Pamätaj mi, môj Bože, na dobré všetko to, čo som vykonal pre tento ľud!“ (Neh 5, 19)
- Nehemiáš hľadá pomoc v Božom slove, preto mu aj Boh pomáha naplniť jeho slovo: „Čítali z Božieho zákona a vykladali zmysel...“ (Neh 8, 8)

Sila Nehemiášovej modlitby

Nehemiáš bol človek modlitby. Ide prevažne o krátke, impulzívne zvolania. V týchto modlitbách sa ukrýva tajomstvo pravej modlitby vodcu. Boh využil Nehemiášov aktívny modlitbový život, aby ho pretvoril. Ustráchaného čašníka premenil na bohabojného vodcu, aby prostredníctvom neho viedol svoj ľud. Nehemiáš sa obrátil k modlitbe uprostred „búrky emócií“. Plakal, smútil, postil sa. „Prosím teda, Pane, nech sa tvoje ucho započúva do modlitby tvojho služobníka a tiež do modlitby tvojich služobníkov“ (Neh 1, 11)

Je Nehemiáš v tomto konaní vzorom aj pre dnešného kresťana? Je modlitba v slzách účinnejšia?

Modlitba ide bezpochyby človeku ľahšie, keď mu na tom, čo predkladá Bohu, skutočne záleží. Čo však neznamená, že modlitba v čase vyprahnutosti nie je záslužná, alebo že by na ňu Boh neodpovedal. Nikdy sa neprestaň modliť preto, lebo ti dušou neotriasa búrka posvätného zanietenia.

Aký význam má teda Nehemiášova modlitba poháňaná silnými emóciami?

Práve pocity sa môžu stať barometrom tvojej spirituality. Ľudia sa modlia, keď im na niečom záleží. Záujem o modlitbu sa v tebe prebudí, ak ti Duch Svätý ukáže skutočnosť - skutočnosť ľudských potrieb a skutočnosť neviditeľných síl. Miera osvietenia Duchom Svätým dosahuje rôznu intenzitu a stupeň. Osvetľuje nie tak tvoje pocity, ale vnútorné vnímanie skutočnosti. Boh Nehemiášovi otvoril srdce, aby videl tragédiu svojho ľudu. Tragédiu, ktorá hanobila Božie meno. Dal mu účasť na starostlivosti o svoj ľud.

Každý, kto sa modlí, dobre vie, že modlitba znamená viac než prosiť a dostávať. Začínaš sa pýtať a cítiš, že niečo nie je dobré. Boží Duch obracia rozhovor svojím smerom ... Chceš s ním hovoriť o trpiacom priateľovi, a on chce s tebou hovoriť o tvojom hriechu ... Prichádzaš k nemu so zoznamom prosieb, a on za tebou prichádza s jedinou požiadavkou ... Ak sa na dlhšiu dobu stíšiš a čakáš na neho, Boh prichádza a dokáže upokojiť zmätok v tvojej hlave a ukázať ti, ako sa máš modliť podľa jeho vôle.

Aj Nehemiáš bol len človek. So svojimi slabosťami aj chybami. Ukázal nám však, že čakať na Boha v modlitbe má cenu a že všetky skutočné plány sa rodia v Božej prítomnosti, a ten, kto chce skutočne viesť, musí si osvojiť postoj služobníka. Jeho štýl vedenia bol určovaný dôrazom na Božie priority a záujmom o obyvateľov Jeruzalema. Viera a poslušnosť ho viedli, aby prekonal všetky prekážky a podstúpil veľké riziká: NEBOJTE SA ICH! Pamätajte na veľkého a

hrozného Pána a bojujte za svojich synov, za svoje dcéry, za svoje manželky a za svoje domy! (Neh 4, 8)

Spracované podľa knihy J. White, Leadership podle Knihy Nehemiáš, Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, r. 2015

FORMAČNÝ ROK

"S BOŽÍM SLOVOM"

Inšpirácie k poznávaniu Svätého písma

METÓDA VÄSTERÅS

V minulom čísle časopisu *Katechéta* sme Vám predstavili inšpiratívnu metódu Kigali na čítanie a uvažovanie nad Božím slovom, zároveň aj na jeho poznávanie. Dnes Vám predstavíme metódu Västerås.

Od šesťdesiatych rokov minulého storočia je známa metóda rozhovoru nad písmom, ktorá je pomenovaná podľa švédskeho mesta Västerås (čítaj festeras), kde sa vyvinula a bola používaná. Hodí sa skôr pre malé skupiny účastníkov. Prítomnosť teologicky školeného moderátora nie je nutná. Stačí, keď sa jeden z účastníkov pripraví tak, aby mohol priebeh rozhovoru viesť.

Priebeh

Skôr než si účastníci začnú vymieňať názory na biblický text, pokúsia sa do neho vniknúť pomocou znakov alebo symbolov. Je k tomu potrebné, aby mal každý pred sebou text (Bibliu alebo kópiu textu). Ukázalo sa, že je veľmi dobré rozdeliť text na menšie časti - na čo najmenšie odseky, ktoré ešte dávajú zmysel. Najprv si účastníci pozorne prečítajú text a uvažujú o ňom každý sám. Používajú pritom tri nasledujúce symboly:

otáznik ?

výkričník !

šípka →

K miestam, ktorým nerozumeli, ktoré sú nejasné a vedú k otázkam, napíšu na okraj textu otáznik. Výkričník sa píše k miestam, na ktorých čitateľ dospel k dôležitému poznatku. Niektorí ľudia si tam nakreslia malú sviečku, aby naznačili že tam im "zapálilo". Šípka na okraji znamená, že sa niekto z účastníkov cíti osobne oslovený, zasiahnutý na dôležitom mieste (existenciálne).

Zjednodušene by sa dalo povedať, výkričník sa týka rozumu, šípka smeruje do srdca. Otáznik sa týka obidvoch.

Po súkromnej úvahe účastníci preberajú text spoločne, verš za veršom. Moderátor najskôr poprosí tých, ktorí si nepripísali nijaký znak, aby povedali, aké dôvody ich k tomu viedli. Ostatní sa potom vyjadrujú k svojim symbolom. Najskôr k otáznikom, potom k výkričníkom. Moderátor sa snaží povzbudiť účastníkov, aby sa vyjadrili aj k miestam so šípkou, avšak nikto k tomu nesmie byť nútený. Všetkým musí byť ponechaná sloboda, aby sa rozhodli čo iným povedia.

O „správnosti“ týchto vyjadrení (šípkových) by sa nemalo diskutovať.

Zhodnotenie

Metóda Västerås je veľmi jednoduchá, a preto je prístupná každému. Je zvlášť vhodná na tých stretnutiach, kde chceme aby sa zapojili všetci účastníci. Pretože obyčajne pripisujú jednotliví účastníci tieto tri symboly na úplne odlišné miesta, rozvinie sa celkom spontánne živá výmena názorov. Moderátor zasahuje iba keď rozhovor viazne, alebo je treba uviesť ďalšie informácie. Tieto zásahy by mali byť vždy veľmi obozretné. Rola moderátora sa prevažne obmedzuje na riadenie rozhovoru, môže sa v nej teda vystriedať každý člen skupiny.

Nedá sa vyhnúť tomu, že pri nedostatku teologických vedomostí zostanú niektoré otázky nevyriešené. Iné nebezpečenstvo spočíva v tom, že pohotoví „rečníci“ iných poučajú a „poznajú“ odpoveď na všetky otázky, dokonca aj na existenciálne problémy. V takýchto prípadoch je pomerne ťažké zapojiť všetkých do rozhovoru a dostať sa do hlbšej roviny rozhovoru nad Písmom.

Spracované podľa: Anneliese Hechtová: *Přístupy k Bibli*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 1997

METÓDY PRÁCE SO SVÄTÝM PÍSMOM

seminár

sobota
24. 10.
9:00 - 12:00

Diecézny katechetický úrad Bratislavskej arcidiecézy

Pozývame na seminár Metódy práce so Svätým písmom, ktorý sa uskutoční v refektári kapucínov na Župnom nám. 10, v Bratislave. Na seminár je potrebné vopred sa prihlásiť cez email bibliaprevsetkych@gmail.com

Seminár je určený pre tých, ktorí sa pripravujú na biblické súťaže Biblická olympiáda a Biblia pre všetkých, pre katechetov vo farnosti, animátorov spoločenstiev, ktorých náplňou je práca so Svätým písmom.

SEMINÁR SA USKUTOČNÍ V ZÁVISLOSTI OD AKTUÁLNEJ SITUÁCIE SÚVISIACEJ S PANDÉMIOU COVID-19. AKTUÁLNE INFORMÁCIE ZVEREJNÍME NA WEBOVEJ STRÁNKE WWW.DKU.ABUBA.SK

BIBLIA PRE VŠETKÝCH

Pozývame prihlásiť sa na biblickú súťaž "Biblia pre všetkých 2021".

Tento projekt dáva dôraz nielen na samotnú súťaž, ale aj na jej prípravnú fázu, ňou je štúdium Svätého písma, pokiaľ možno v spoločenstve.

Predmetom štúdia aj súťaže bude Evanjelium podľa Jána. V prípravnej fáze Vám opäť chceme ponúknuť pracovné listy, ktoré budú pripravované v rámci spolupráce s d. p. Mgr. Andrejom Šottníkom.

DÔLEŽITÉ TERMÍNY:

prihlasovanie	do 28. februára 2021
farské kolá:	4. - 16. apríla 2021
dekanátne kolá:	14. - 16. mája 2021
diecézne kolo:	5. júna 2021

AKTUALITY

PRACOVNÉ LISTY

NA BIBLICKÚ OLYMPIÁDU A SÚŤAŽ BIBLIA PRE VŠETKÝCH

Aj tento rok Vám chceme ponúknuť sústredenú prípravu na biblické súťaže pre školy aj pre farnosti. Keďže ani jedna zo spomínaných súťaží sa v minulom školskom roku neuskutočnila, témy a materiály k samotnej súťaži zostávajú nezmenené.

Je to výzva pokračovať v príprave viac do hĺbky a zamilovať si Božie slovo. Pozývame Vás do spoločnej prípravy prostredníctvom pracovných listov vychádzajúcich z Jánovho evanjelia.

Formát biblických súťaží ponúka možnosť vedomostne rásť. Prirodzenú súťaživosť žiakov však môžeme vhodne využiť aj na to, aby sa Božie slovo stalo pre nich príťažlivé, načúvali mu, nechali sa ním inšpirovať a žili ho.

V čase prípravy Vás pozývame k pravidelným stretnutiam so žiakmi v skupinkách. Počas stretnutí povzbudzujeme vytvoriť vhodné podmienky (atmosféra dôvery, vhodné typy otázok, načúvanie miestam, kde sa Boh dotýka človeka) na osobné stretnutie sa s Bohom, ktorý ako prvý prehovára a dáva podiel na svojom živote. (porov. Francouzská biskupská konferencie, O směřování katecheze v dnešní době, str. 60)

Z tohto dôvodu odporúčame nechať priestor pre skupinové zdieľanie sa, ktoré rozvíja schopnosť načúvať Božiu ozvenu v našom srdci, nechať ju "vyrásť" do slov, rozvíja kritické myslenie. Dôležitá je aj modlitba, prípadne podnety, ktoré si žiaci sami navrhnu ako uživotnenie Božieho slova do svojho života.

BIBLIA OČAMI DETÍ A MLÁDEŽE

školské kolá: 12. 2. 2020
zaslanie prác na DKÚ BA: do 22. 3. 2021
diecézne kolo: apríl 2021
celoslovenské kolo: máj 2021

MALÁ ZMENA TENTO ROK:

Mení sa predmet súťaže - Starý zákon:
Kniha Tobiaš, Kniha Jozue
Spoločná téma vybraných kníh: Putovanie za cieľom

BIBLICKÁ OLYMPIÁDA

prihlasovanie do 30. 11. 2020
triedne kolá: 30. 11. 2020
školské kolá: 12. 2. 2020
posielanie výsledkov na DKÚ BA: do 22. 3. 2021
dekanátne kolá: 10. - 11. 3. 2021
diecézne kolá: 20. 4. 2021 ZŠ
21. 4. 2021 SŠ
celoslovenské kolá: 26. 5. 2021 ZŠ
27. 5. 2021 SŠ

Aktuálne zmeny, ktoré boli uskutočnené v rámci tohtoročnej súťaže Biblická olympiáda a Biblia očami detí a mládeže, nájdete v propozíciách na našej webovej stránke.

**VIAC INFO NÁJDETE
NA WWW.DKU.ABUBA.SK**